

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom

Njih Svetosti papeža Leona XIII.,

Njih Prezvzišenosti kneza nadškofa goriškega

in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 2. zvezka.

Francišksanska cerkev Matere Milosti v Mariboru	33.
Življenje sv. Leonarda Portomavriškega	
IV. pogl. Sv. Leonard v novicijatu. Slovesne obljube itd.	35.
V. pogl. Sv. Leonard postane lektor bogoslovja. Njegova bolezen itd.	39.
Sv. rožni venec. Veseli del. II.	45.
1. Marijino obiskovanje	45.
2. Magnifikat ali Marijina zahvalna pesem	47.
3. Bojstni kraj sv. Janeza Kerstnika	51.
O raznoteri slepoti	53.
Vsakdanji kruh. 2. Za mesec februarij — svečan	58.
Sv. Tomaža Akvinskega. Razlaganje Gospodove molitve „Očenaš.“ Uvod.	
6. Molitve trojni učinek	60.
Molitev. I. Nagovor: Oče naš, kir si v nebesih.	
7. Kako je Bog naš oče	61.
8. Ketere dolžnosti imamo do Boga Očeta	61.
9. Kaj smo dolžni bližnjim	62.
Pripočilo v molitev	63.
Zahvala za vslišano molitev.	64.

V GORICL.

Hilarijanska tiskarna.

1894.

Izhaja v nedoločenih obrokli. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr

Nekoliko slovenske slovnice za poskušnjo.

(Dalje.)

(§. 12. konec.)

Ako stojita dva samoglasnika neposredno skupaj, bodi sa da že prvotno ni bilo soglasnika vmes, ali da je pozneje izpadel, se v mnogih primerih spajata v enega, ki je seveda prvotno dolg. Že v stari slovenščini je nastalo iz *ne es mī* (j prvotno ni bilo vmes): *nēs mī*, po naše *nēsām*, *nēsī*, *nē* itd.¹⁾ Tudi *nē*-v *někāto*, *nēčīto* itd., naše *někādō*, *někāj*, je že v prvotni slovenščini skerčeno iz *nevē*-[stū se]. Pri nas je nastalo nadalje iz *ne hočo*: *nōčām*, iz *ne imam*: *nēmām*²⁾, iz *stojati*: *stātī*, iz *pojas*: *pa's*, iz *gospoja*: *gōspa'* iz *gospoje*: *gōspē'*, iz *gospoji*: *gōspē'*, iz *gospojo* in *gospojejo*: *gōspō'*, iz *gospoji* (gen. pl.): *gōspē'*, iz *moja*, *moje*, *mojo*, *mojejo*: *mā*, *mē*, *mō*, iz *mojega*, *mojemu*, *mojem*, *mojej*, *mojimi*; *mēga*, *mēmū*, *mēm*, *mēj*, *mēmī* ali *mimī*³⁾, iz *Dobroje polje*: *Dobrē'polj'e*, iz *zlojega* (za staro *zljajego*): *zlēga*⁴⁾ — Ako tak *e* dolžino zgubi, se spremeni, kakor stari *ē*, v: *ē*⁵⁾: *vēvō'da*⁶⁾ iz *vojevoda*, *lē'pēga*, *lē'pēmū*, *lē'pēm*, *lē'pēj* iz: *lēpojega*, *lēpojemu*, *lēpojem*, *lēpojej* (in to iz prvotnega: *lēpa jēgo*, *lēpu jēmu*, *lēpē jēmī*, *lēpē jej*).

§. 13. O vplivu samoglasnikov na soglasnike in nasproti soglasnikov na samoglasnike.

Goltniki *k*, *g* *h* so se spremenili pred *i*, *i*, *e*, *ē* (to je prvotno dolgim *e*) že v prvotni slovenščini v *č* [*d/ž*, *s* pred *ē* in *i*, ki je iz *oi*, *ai*, ali morebiti že pred tema, kakor celo pred *voi*, *vai*, v nekih primerih tudi za *i*, *i*, *e*⁷⁾ pa v sikavce: *e*, [*d/ž*,

¹⁾ Današnje knjižno nisem, nisi, ni je menda gorenjska dialeksična oblika; prikazuje se že v 16. stol. „Ta celi Catebismus“ 1595, str. 136: kir ga nifo fufhali.

²⁾ O „nimam“ velja blizu to kar o „nisem“.

³⁾ Ljublj. rokop. „s meymi hudeymi deyli“. Fris. III. „tuima“ = tvima.

⁴⁾ V ogerski in herv. slovenščini pa zmaguje prvi samoglasnik, mojeja se kerči v moga, zlojega v: zloga. Poslednje pozna celo štajerska slovenščina; „Duh. bramba“ str. 39, 92, 171: od vlega zloga.

⁵⁾ Samo na sebi se kerči *oje* v *ē*, okrajšano v *ē*, na koncu imenovalnika srednjega in rodilnika ženskega spola pa v *ē*, kratko *e*, po vplivu sicer navadno končnice: *gospō*, kakor *ženō*, *Dōlgē* izgov. *Dō'vjō* *Leagenfeld* kakor *ojē*, *sāreē* itd. Sicer v imen. srednjega spola le na Koroškem premaguje *e*, drugod *ō*: *lē'pō*, kor. -e.

⁶⁾ Pri Trub. in Dalm. jako pogosto: *viuda*, *viūda*, *vyuda*.

⁷⁾ Boduen de Kurtené uči v odtisku iz „Učenih zapisok Imp. Jurjevskago Universiteta“ 1898 g. N. o 2: „Dva voprosa iz učenja o „smjagčenju“ ili palatalizaciji v slovjanskyh jazykah“ str. 15, da so se za *i*, *i*, *e* in *rj*“ goltniki *k*, *g*, *h*, ako je imel naslednji samoglasnik povdarek, spremenili v *c*, [*d/ž*, *s*. Po tem nauku bi bilo berž jasno, zakaj se pravi po stl. o *k* o :

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIII. tečaj.

V Gorici, 1894.

II. zvezek.

Francišškanska cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Kaker je „Cvetje“ že enkrat poročalo, se stavi v Mariboru na Štajerskem preblaženi devici Mariji, Materi Milosti, na čast nova cerkev in sicer iz milodarov hvaležnih Marijinih otrok. Ustanovila se je v ta namen v frančiškanskem samostanu posebna družba za zidanje nove cerkve. Vsak družnik daruje najmanj 5 krajcarjev vsaki mesec, to je 60 kr. na leto za Marijino cerkev. Duhovne dobrote te Marijine družbe so precej velike. Stoji namreč ta družba v posebnem varstvu sv. starišev preblažene Device Marije, s v. Joahima in sv. Ane. Berete se vsaki dan dve sv. maši in sicer ena za vse žive in druga za vse rajne družnike. Namen je ta, da bi po mogočni priprošnji Matere Milosti vsi živi družniki dosegli enkrat blaženo smert in vsi rajni bili hitro rešeni iz ognja vic. Ko bode nova cerkev dozidana, pridejo vsa imena družnikov k podnožju čudodelne podobe Matere Milosti in se bodo tam hranila za večni spomin! — Verh tega se še vsak družnik vdeleži vseh molitev, dobrih del, božjih potov in daritev sv. maš, ki se v namen te družbe opravljajo. Prosimo tedaj v imenu preblažene device Marije, Matere Milosti, vse hvaležne Marijine otroke,

naj pristopijo k tej družbi in nam pomagajo doveršiti veličastno svetišče Matere Milosti. Veliko jih je sicer že pristopilo — naša družba šteje blizu 13 000 udov — vendar veliko družnikov in milodarov še pričakujemo in potrebujemo, če hočemo to bogoljubno delo dokončati do 15. avgusta 1895! — Imamo namreč namen, da bi ta Marijina cerkev bila ob enem spomin sedemstoletnice rojstva velikega čudodelnika in častivca Marijinega, sv. Antona Padovanskega, ki se bode gotovo 15. avg. 1895 slovesno obhajala povsod, kjer se ta čudodelnik celega sveta časti in na pomoč kliče.

Nekako hočemo tudi s tem bogoljubnim delom oživiti in obuditi češčenje in zaupanje do sv. device — mučenice Filumene, ki se je še pred kakimi 40 leti na Slovenskem častila in se tudi kazala čudovito pomočnico v brezštevlnah stiskah in nadlogah našega pozemeljskega življenja — zatorej bodeta imela tudi sv. Anton Padovanski in sv. Filumena svoje lastne kapelice v novi Marijini cerkvi. Veliko je naše zaupanje, da bode Marija, Mati Milosti, v tej cerkvi velike milosti delila in da bodeta ta čudodelna Svetnika v tem Marijinem svetišču razodevala, kako velika in mogočna sta pred Božjim obličjem v nebeškem kraljestvu.

Ker smo prepričani, da ima preblažena Mati Božja veliko otrok in častivcev med pobožnimi Slovenci in da se češčenje in zaupanje do sv. Antona Padovanskega in sv. device - mučenice Filumene vedno bolje razcveta in širi, terdno zaupamo, da se bo še veliko Marijinih otrok za našo družbo oglasilo in svojo ljubezen in zaupanje do sv. Antona in sv. Filumene s tem pokazalo, da nas v našem blaženem pa tudi trudapolnem delu podpirajo! Ko so naš milostivi knez-škof letos 10. avgusta blagoslovili podzidje in položili temeljni kamen za Marijino svetišče, so po presveti daritvi sledeče besede izgovorili: „Pri oltarju sem denes prosil plačevalca vsega dobrega, naj milodare dobrotnikov za to hvale vredno delo z časnimi in večnimi dobrotami povračuje. Imena radodarnih dobrotnikov niso sicer znana pred svetom in niso zapisana v očitnih listih — pa ta imena so gotovo zapisana v bukvah življenja. Preroške besede pobožnega Tobija čez krasno Jeruzalemsko mesto in njegov veličastni tempelj: „Blaženi, ki bodo Tebe zidali“ se bodejo tudi nad vsemi tistimi izpolnile, ki s svojimi milodari pomagajo zidati to Marijino cerkev. Amen, amen Vam pravim: Vsi, ki se

svojimi milodari pomagajo zidati to Marijino cerkev, pridobijo si pravico do večnega sedeža v nebeškem kraljestvu!“ — Predragi Marijini otroci, premislite te globoke besede v duhu sv. vere ter hitite vbogim očetom frančiškanom na pomoč, pomagajte jim zidati cerkev, ki bode posvečena preblaženi Devici Mariji, Materi Milosti, in posebnemu češčenju čudodelnih svetnikov sv. Antona Padovanskega in sv. device-mučenice Filumene!

Sklepamo našo ponižno prošnjo z geslom, ki smo si ga izvolili za naše bogoljubno delo in v katero stavimo celo svoje zaganjanje; tako-le se glasi:

Vse po Mariji! Vse z Marijo!

Vse v Mariji! Vse za Marijo!

Frančiškanski samostan v Mariboru 25. dec. 1893.

P. Kalist Heric
gvardijan in predsednik
Marijine družbe.

Življenje sv. Leonarda Portomavriškega.

(P. A. M.)

IV. P o g l a v j e.

Sv. Leonard v novicijatu. Napravi slovesne obljube. Postane mašnik in doverši bogoslovske nauke.

Pervo leto svojega redovnega življenja, to je v letu poskušnje ali v novicijatu, je imel sv. Leonard učenika P. Bernardina od Kalenzane, moža velike gorečnosti in ostre spokornosti. Ko je bil ta čez šest mesecev premeščen v drugi samostan, je stopil na njegovo mesto P. Kristin iz Onelje, jako goreč in pobožen redovnik. Oba moža sta si prizadevala za dušni blager našega svetnika. Podučevala sta ga v redovnem vodilu, kazala mu pot duhovnega življenja, skušala ob raznih prilikah njegovo stanoovitnost in ga vodila do vedno večje popolnosti. Sv. Leonard je bil zvest učenec. Vestno in natančno je spolnjeval tudi najmanj

važno pravilo. Zavoljo svoje gorečnosti je bil vsem svojim duhovnim bratom najlepši zgled. Vsi so ga ljubili, občudovali in posnemali.

Še v poznejših letih se je naš svetnik kaj rad spominjal novicijata. Tisti dan, ko je bil preoblečen, je imenoval dan svojega spreobrnjenja, leto poskušnje sveto leto. V svoji veliki ponižnosti je večkrat ves žalosten tožil, da nima več perve gorečnosti, da ni v tolikih letih nič napredoval v popolnosti, in globoko je zdihnil „o blaženo, o srečno leto“!

Mej tako važnimi nauki o kerščanski popolnosti, o namenu in poklicu redovnega stanu in mej tako svetimi vajami je kmalu preteklo leto poskušnje. Prišel je tako željno pričakovan dan, 2. oktober, ko je imel Leonard napraviti slovesne obljube. Z gorečomolitvijo se je pripravljaj na ta sveti trenutek. S koliko sladkostjo in blaženostjo je bilo njegovo serce napolnjeno, ko so njegove trepetajoče ustnice izgovarjale besede, s katerimi se je popolnoma, nerazvezljivo Bogu daroval, to se ne da popisati, to more spoznati le duša, ki se je kedaj enako Bogu posvetila. Odslej je govoril: „Dopolnimo posvečenje v strahu božjem“.

Po sv. obljubah so ga poslali nazaj v Rim, da bi doveršil svoje učenje v modroslovskih in bogoslovskih vednostih. Čas si je razdelil v tri dele. Pervi je porabil za vajo v kerščanski popolnosti, drugi za branje pobožnih knjig in molitev, tretji za to, kar so mu njegove stanovske dolžnosti nakladale.

Te razdelitve časa se je deržal tudi pozneje celo svoje življenje, koliker mu je bilo ravno mogoče. Posebno visoko je cenil sv. Leonard tiste duhovne vaje in pobožnosti, katerih se vsa samostanska družina skupno vdeležuje. Pogostokrat je rekel, da so molitve, pobožnosti, zatajevanja, ketere redovnik sam za se opravlja, sicer dobra in zasluživna dela, vender veliko več vrednosti so skupne redovne pobožnosti, ker se človek pri teh ponižnosti in pokorščine uči. Večkrat je opominjal svoje součence, naj tudi manj važna redovna pravila natančno spolnjujejo ter jim rekel: „Ako se zdaj, ko smo mladi, za malenkostne reči ne zmenimo, bomo v poznejših letih, ko bomo bolj prosti, bolj važne prezirali in zanemarjali“. To pa ni bila edina korist, katero so njegovi součenci iz njegovega občevanja ž njimi zajemali. Ko so se ob prostih urah ž njim sprehajali, on ni hotel dragega časa potratiti s praznim nekoristnim govorjenjem, temuč vselej je obernil pogovor na kaj, s čimer so se on in njegovi tovariši k sye-

tosti v nemali. Sè žarečim obrazom je rekel; „Upajmo v Boga, da nam bo sè svojo milostjo pomagal, ne samo dobro, temuč sveto živeti“. Da bi svoje veliko hrepenenje po zveličanju duš nekoliko potolažil, je znašel neko posebno dobro sredstvo. Svoje tovariše je pregovoril za mejsebojno sveto tekmovalje v vaji kerščanske popolnosti. Vsak tjezen si je vsaketeri izmej njih izvolil vajo v eni čednosti. V tej čednosti se je moral cel tjezen vaditi, vsak dan čez to vest izpraševati in tudi le o nji govoriti, kako se najlažje pridobi, kako se njene zapreke odstranijo, kako se da ohraniti, kako v nji napredovati. Pri njihovih posvetovanjih in zborih je moral eden pred drugega poklekniti in ga pri ljubezni božji prositi, da mu je naznanil, v čem se je kaj pregrešil, kaj mu je popraviti treba. Pri teh svetih vajah sv. Leonard ni samo z besedo učil, temuč vsem je svetil, vse je spodbujal sè svojim svetim zgledom.

Seveda si bo marsiketeri kristijan mislil, da je pretežko ali celo nemogoče vedno le o svetih rečeh se pogovarjati, da je tukaj naš svetnik pretiraval. Vender, kaker se vsakemu prijetno in sladko zdi o svojem ljubem prijatelju govoriti, tako tudi ni nič težkega in neprijetnega za dušo, katera se je vsa le Bogu posvetila, o Bogu misliti in govoriti; zakaj „česer je polno serce, to rada usta govore.“ Kako polno pa je bilo serce sv. Leonarda ljubezni do Boga, kako je hrepenelo vse ljudi pridobiti za pravo sv. vero, kako je on želel za njo svojo kri preliti! Na vsak način je hotel iti mej nevernike, izbrati si je hotel najbolj težaven misijon, da bi mogel več terpeti za Jezusa. V svetih duhovnih razgovorih ni skoraj o ničemer drugem govoril, kaker o tej sreči. Večkrat se je v duhu prestavil v sredo mej malikovavske divjakè ter je premišljeval, s kakimi besedami bi jih mogel najprej pridobiti za sv. evangelij, kako bi se moral zadržati, ako bi ga prijeli in v ječo vergli, kako bi smert preterpel, katera djanja čednosti bi takrat posebno moral obujati. Ko se je leta 1702 monsijnor Turnon, poznejši kardinalj, pripravljal na pot v Kino ter ob enem iskal vnetih evangelijskih delavcev za tamkajšnji težavni misijon, si je mislil naš svetnik, da je zdaj prišla najlepša prilika, da se mu izpolni želja. Precej se ponudi za to sveto delo, prosi svoje predstojnike dovoljenja in se priporoči neketerim kardinaljem, da bi podpirali njegovo prošnjo. Vslšan je bil ter z enim svojih součencev, kterege je bil k temu pregovoril, odločen za sveti misijon na Kitajskem,

kamer je imei v kratkem odpotovati. Toda Bog je hotel imeti svojega služabnika na Laškem. Nepričakovani zadržki so nastopili, tako da je moral svetnik svoj sklep v svojo veliko žalost opustiti. Oh, kako bi bil rad pretil kri za Jezusa! Celo življenje je bila to njegova serčna želja, ves žalosten je tožil, da le zavoljo svojih grehov ni bil vreden tolike milosti. Ta žalost njegova je bila tolika večja, ko je slišal, da so v Kitajskem cesarstvu pričeli preganjati kristijane ter da so neketere že pomorili. Povzdignil je svoje oči proti nebu in zdihnil: „Tudi jaz sem hotel tja iti; pa moji grehi so bili vzrok, da nisem šel“.

Ko je videl, da je njegov namen glede kitajskega misijona vničen, ni prej miroval, dokler ni dobil privoljenja, da sme iti v lucerensko dolino in tamkaj delati za spreobrnjenje krivovercev. Ko se je pa obernal do kardinalja Kollredo, da bi ga v tej zadevi podpiral, mu je ta odgovoril, da ni volja božja, da bi šel on mej nevernike, temuč njegova misijonska dežela je Laško. Velika korist, obilen sad, ki ga je obrodila štirinštiridesetletna apostoljska delavnost sv. Leonarda na Laškem spričuje, da je kardinalj po božjem navdihnjenju tako govoril. Svetnik toraj ni nadalje mislil na misijone, temuč se vso pridnostjo se je poprijel učenja bogoslovskih vednosti. Ne dolgo po tem, je dobil Leonard opravilo, ki je najlepše pokazalo njegove velike zmožnosti za pridigarsko službo. Predstojnik samostana sv. Bonaventure je bil namreč naprošen, naj pošlje enega redovnika v dekliški zavod pri sv. Janezu v Lateranu, kjer bi imel za onih 300 deklic, ki so se tam učile, postne pridige. Sv. Leonard je bil že neketerikrat, kaker je bila v samostanu navada, v obednici pridigal. Govoril je tako navdušeno, da so ga vsi občudovali. Gvardijan si je mislil, da bolj pripravnega ne more dobiti in zato mu zapove, naj se pripravlja za postni čas. S ponižnostjo je sprejel svetnik to nalogo in ob določenem dnevi je šel z enim starejšim redovnikom iz samostana v tisti zavod. Tam je opravljal svojo apostoljsko službo s toliko gorečnostjo, da se je še dolgo potem govorilo o lepem vsehlu njegovega truda. Predstojnik tistega zavoda, ki je poslušal vse govore našega svetnika in videl apostoljsko moč njegove besede, velik vtisek, ki so njegove pridige napravile na deklice, je poln začudenja vskliknil: „Resnično! ta mladi mož bo enkrat glasna trobenta sv. evangelija, in mnogo grešnikov bo pripeljal na pot zveličanja.“ Ko je preteklo še nekaj mesecev, se je pri-

bližal čas, ko je imel sprejeti mašniško posvečenje. Pokorščina je to od njega tirjala in on se je ponižno vklonil. Ta nova milost je vnela v njegovem sercu še bolj gorečo ljubezen, še večje hrepenenje po kerščanski popolnosti. Da bi najsvetejšo daritev sv. maše vredno opravljal, je imel navado vsaki dan v zakramentu sv. pokore se obtožiti tudi najmanjših pregreškov. Spokornim delom, ki so bili v samostanu v navadi, je še nova dodeval. Vsako posvetno tolažbo je zaničeval in se veselil, ako je mogel svoje telo krotiti in mu kaj odreči.

Tako je v resnici postal prelep zgled popolnega redovnika. Z božjo milostjo se je znal tako zatajevati in premagovati v vsaki reči, da se je zdelo, kaker bi ne bil iz mesa in kervi. Nikoli ga ni bilo videti jeznega, nepokojnega, nezadovoljnega ker je vse zopernosti sprejemal vdano iz roke božje.

Kmalu po svojem mašniškem posvečenju je doveršil bogoslovske nauke. Sè svojimi velikimi zmožnostmi in resnim trudom in učenjem si je pridobil veliko in bogato zalogo svetih vednosti.

V. P o g l a v j e.

Sv. Leonard postane lektor bogoslovja. Njegova bolezen in čudežno ozdravljenje. Njegovo delovanje do nastopa misijonarske službe.

Predstojniki spoznavši veliko učenost, lepe lastnosti in zmožnosti našega svecnika, so mu odločili pri provincijalnem kapiteljnu službo lektorja modroslovja, ker so bili prepričani, da klerike on ne bo samo dobro izuril v vednosti, temuč da jim bo tudi sè svojim svetim zgledom veliko koristil. Seveda bi se bila sv. Leonardu pri njegovi veliki gorečnosti za zveličanje duš bolj dopadla služba, s katero bi bilo dušno pastirstvo združeno; vendar, ko je zvedel voljo svojih višjih, je ponižno vklonil glavo, ker mu je pokorščina bila čez vse.

Dobro je vedel, da je po besedah sv. Bernarda pokorščina tista čednost, ki napravi pravega redovnika, in zato je tudi slušal na vsak migljaj svojih predstojnikov. Sè vso vnemo se je tedaj poprijel svoje nove službe ter razlagal vzvišene, modroslovne nauke. Ali tukaj se je nekaj primerilo, kar bi imel človek le za slučaj, toda delo previdnosti božje je bilo, ki svetnika

ni hotela imeti v šoli, temuč v cerkvi na pridižnici. Še eno leto ni podučeval in že je bil prisiljen, to popolnoma pustiti.

Vedno težko učenje združeno z ostro spokornostjo mu je vzelo skoraj vse moči. njegovo telo je popolnoma oslabelo. Oprostili so ga toraj težavne službe in poslali v bolnišnico; toda ni ga bilo sredstva, da bi mu povernilo ljubo zdravje. Ne jesti, ne stati ni mogel in večkrat je vergel iz sebe precej kervi, tako, da so zdravniki skoraj že obupali nad njegovim ozdravljenjem.

Kot zadnji pripomoček, ki bi ga še vtegnil rešiti, so mu svetovali premembo zraka. Poslali so ga tedaj v Neapolj, da bi mu tamošnje milo podnebje olajšalo terpljenje. Toda tudi to je bilo brez vspeha, še bolj pogosto je metal iz sebe kri; zato mu je pisal gvardijan samostana sv. Bonaventure, naj se verne v Rim. Pot ga je peljala skozi prijazno in jako zdravo napolitansko mestece Vallekorza, kjer je z dovoljenjem svojih višjih nekaj mesecev ostal. Čeravno tako bolan in oslabljen, vendar ni hotel brez dela biti; zato je hodil ob nedeljah in praznikih v cerkvice sv. Antona pridigovat. Ravno tisti čas so tam zidali cerkev in samostan za frančiškane. Sv. Leonard je prav pogosto spodbujal ljudstvo, naj pridno pripomore, da se sveto poslopje prej doverši in sam je prinašal kamenje in druge reči za zgradbo. Predstojniki ga niso hoteli dalje pustiti v kraju, ki mu ni nič služil v polajšanje, in zato so ga poklicali v Rim, kjer je nekaj časa prebival v bolnišnici. Leta 1704 je šel pa v svoj domači kraj Porto Mavricijo, ker so zdravniki menili, da mu bo zrak rojstnega kraja kaj pomagal. V svojem rojstnem mestu ni stanoval v domači hiši, temuč v samostanu.

Poskušali so razne pripomočke ali vsa človeška modrost je bila brezvspešna. Svetnik je sprevidel, da ga bo Bog ali k sebi poklical, ali pa pokazal nad njim delo svoje vsemogočnosti. Z neomahljivim zaupanjem se tedaj oberne do svoje priserčno ljubljene nebeške matere Marije ter jo prosi, naj mu ona pri svojem božjem Sinu ljubo zdravje izprosi; obljubi ji, da se bo misijonarski službi posvetil in celo svoje življenje le v čast božjo in zveličanje duš obernel. Mati vsmiljenja je vslušala njegovo prošnjo. V kratkem času se je po pet let dolgi, hudi bolezni tako popravil, da se je zdelo, kaker ne bi bil nikoli bolan bil. In kako terdno je bilo njegovo zdravje! Od tega časa do svojega petinsedemdesetega leta, v katerem je vmerl, toraj celih

štiriinštirideset let, je preстал nepopisljivo veliko. Živel je v najostrejši spokornosti, bičal se do kervi, prehodil cele dežele, na misijonih pridigal vsaki dan po dvakrat, nevtrudljivo spovedoval, sploli terpel mnogo več kakor vsi njegovi tovariši na syetih misijonih, od katerih so eni mej tem časom zboleli, eni tudi pomerli. On pa je ostal čverst in zdrav, do svoje visoke starosti, tako da so se vsi čudili, kako more biti v tako slabem in šibkem telesu tolika moč.

V svoji gorečnosti bi bil rad prehodil cel svet, da bi označeval Jezusa Kristusa in reševal dragocene duše. Toda še nekaj časa je moral ostati doma, ker ni še imel ne od svojih redovnih predstojnikov, ne od škofa privoljenja za izverševanje dušnega pastirstva.

Mej tem časom pa ni ostal brez dela. Sestavil je in spisal več slavnostnih govorov v čast neketerim svetnikom. Te spisane govore je pozneje v svoji ponižnosti sezgal in vselej, keder je pozneje o tem kaj govoril, se je vdaril na persa in obtožil, da je s tem delom dragi čas brez koristi potratil. Še eno drugo delo je bil začel, keterega ni mogel in tudi ni hotel vničiti, namreč vpeljavati in razširjevati je bil pričel pobožnost sv. križevga pota. „Jezus, moja ljubezen, je bil križan“! to je boleštni vsklik vsacega kerščanskega serca, ki je svojemu Zveličarju le še iskrico zvestobe ohranilo. Jezus, moja ljubezen, je bil križan! Te besede prešinejo naše serce z mečem sočutja, ranijo našo dušo, užgo naša čustva, napolnijo naše oči s solzami. On, druga božja oseba, gospod nebes in zemlje, veliki, vsemogočni Bog, on najsvetejši visi kaker največi hudodelec na križu!

Po grehu naših prvih starišev bi bil ves človeški rod vekomaj pogubljen. „Ali glej, pravi častitljivi Janez iz Avile, zdaj se postavi edinorojeni sin božji pred sodnji stol svojega očeta ter se ponudi sè svojim terpljenjem in smertjo na križu božji pravici zadostiti, ter vse hudo, ki je greh človeku prinesel, popravit. On stopi na zemljo, vzame na se podobo hlapca, izpije zavoljo nas kelih bridkega terpljenja, da bi strup greha v nas zamoril. On izpije ta kelih terpljenja do zadnje kapljice; zakaj on se je ponižal do smerti, do smerti na križu“!

Ali bi ne bila črna nehvaležnost, ke bi se mi ne spominjali radi tega, kar je naš Bog, naš prijatelj, naš tolažnik, naš brat, naš rešenik iz ljubezni do nas terpel? Zato so bili svet-

niki tako nevtrudljivi v premišljevanju in žeščenju terpljenja Kristusovega.

Kako bi bilo moglo serce sv. Leonarda za to terpljenje Jezusovo neobčutljivo ostati? Res, njegovo češčenje Kristusovega terpljenja je bilo nepopisljivo; v tem je posnemal zgled svojega svetega očeta Frančiška.

O, kako navdušeno se kaže občudovanje in premišljevanje Kristusovega terpljenja v svetih zdihljajih sv. Frančiška, Serafina asiškega. Keder je bila njegova duša vsa prevzeta od tega premišljevanja, si je poiskal najsamotniši kraj ter se pogovarjal s svojim Zveličarjem, kaker bi ga bil s telesnimi očmi gledal: „O, moj Jezus! ti si na križ pribit in jaz ne! ti nedolžnost sama, vmiraš za me hudebneža! Poglej moja duša, kaj si storila sè sveto osebo Zveličarjevo. Kje bo dobilo moje serce dovolj ljubezni, da poverne toliko ljubezen?“ — Ko je hodil po polju, spodujal je vse stvari k ljubezni do križanega: „Ve ptice pod nebom, ne prepevajte več, temuž žalujte. Ve drevesa, ki tako prevzetno povzdignjete svoje verhe, vklonite se, spremenite se vse v križe“. — Ko je po kaki plohi hodil po gori Aljverniji in vide!, kako se voda po skalovju v dolino steka, je začel jokati in glasno klicati: „O, moje sestre, ve skale, skupaj jokajmo!“ In od gore je odmevalo: jokajmo!

Tudi sv. Leonard je bil ljubitelj križa. Svoje molitve je vselej pričel s premišljevanjem ene skrivnosti iz Kristusovega terpljenja, posebno, kako so Jezusa na križ pribili. Vsaki dan je obiskaval postaje križevega pota s toliko pobožnostjo, da je iz sočutja do ljubega Jezusa bridke solze pretakal. Na golih persih je nosil križ s petimi ostrimi žebliji, ki so ga zbadali in spominjali bolečin Zveličarjevih. Pogostokrat je rekel: „Terpljenje Jezusovo, naj bo vedno pred mojimi očmi in v mojem sercu. Več krat se hočem k njegovim nogam zateči in svoje grehe obžalovati.“ Vsak petek je žvečil pelin in druga grenka zelišča, da se je spominjal tiste grenke pijače, s katero so Jezusa na križu napajali; in ob petkih meseca sušca se je postil ob vodi in kruhu. Kjer je mogel, je poljubil pobožno sv. križ in v Porto Mavriciju je sestavil več molitvic v čast Kristusovega terpljenja. Ako je v prijateljskem pogovoru ali na pridiznici o tem predmetu govoril, so bile njegove besede prepričavne, njegovo obličje je žarelo; vse bi bil rad pridobil za to lepo pobožnost. Vsakemu je gorko priporočal, naj nosi majhin križec na persih,

da se vedno spominja tistega, ki je zanj terpel in da se v vseh skušnjavah in nevarnostih precej k njemu zateče. Kjer je mogel, je vpeljal navado ob petkih ob treh popoldne zvoniti, da bi se ljudstvo spominjalo tistih treh ur, ko je Zveličar na križu visel in molilo tri očenaše. Ta navada se je še v marsiketerem kraju ohranila. „Objokovanja vredno je, piše on v enem svojih spisov, kako se večina ljudi vdaja svojim strastem, le za čednost se nič ne meni. Ljudje vsi zamišljeni v posvetno veselje, cenijo le minljivo, pozabijo pa na to, kar bi se edino ceniti moralo, na večno. Zato moramo po pravici tožiti s prerokom Jeremijo: „Vsa opustošena je zemlja, ker nobenega ni, ki bi si k sercu jemal“.— Ne misli se na večne resnice, ne na dobrote božje, ne na nevarnosti življenja, posebno pa na to ne, kar je najvišji Sin božji za nas preterpel. Vsa pravična je tedaj tožba preroka: „Vsa opustošena je zemlja,“ saj očitno vidimo da je svet pogreznjen v hudobijo!“

„Ako je pa temu tako, kak pripomoček imamo proti temu splošnemu zlu? O, naj se mi tukaj dovoli, da se vsem predstojnikom, župnikom, dušnim pastirjem in služabnikom božjim veržem k nogam in jim rečem, da je ta pripomoček v njih rokah. Naj se le se vso močjo potrudijo, da se povsod vpelje sveti križev pot, ki ni nič drugega kaker premišljevanje težavnega pota Jezusovega iz hiše Pilatove do smerti na Golgati, in videli bodo, da je to terden jez proti povodnji strasti in greha. O, koliko dobrega bo ta sv. vaja kerščanskemu ljudstvu prinesla! Kako bo um razsvetlila, voljo vterdila in kesanje v sercu obudila! . . . Sv. križev pot je resnično sredstvo zoper strup strasti in spodbuda za serce. Ako vidi duša pred svojimi očmi kaker v ogledalu bridko terpljenja Sinu božjega, mora v blišču tolike svitlobe spoznati gnjusobo svojega serca, mora jo zaničevati, mora biti užgana k sv. ljubezni, mora se odločiti za kerščansko življenje. Zatoraj rotim, koliker smem in morem, pri neskončni ljubezni Jezusa Kristusa vse dušne pastirje, naj nikar ne oropajo svojih ovčic tolikega zaklada.“

Svetnik se pa tudi ni vstrašil nobenega truda, da bi to pobožnost povsod vpeljal. Najpoprej je hotel to cvetlico zasaditi v svojem rojstnem mestu in ta križev pot je bil prvi od vseh, ki so bili v tistih krajih postavljeni.

Kako se je pa začela ta pobožnost?

Po razodevanju sv. Brigite moramo začetek te pobožnosti

pripisati preblaženi devici Mariji, ki je prva mej vsemi vsak dan obiskovala tiste sv. kraje, ketere je njen ljubi sin s križem na rami prehodil. Polagoma so prihajali kristijani v celih trumah na tiste sv. kraje in tam premišljevali bridko Kristusovo terpljenje. Pobožni romarji iz zahodnih dežel so prenesli to pobožnost v Evropo. Tako je blaženi Aljvaro iz dominikanskega reda, ki se je bil vernil iz Sv. dežele, postavil v samostanu v Kordovi več kapelic, na katerih so bile naslikane podobe iz Kristusovega terpljenja. Posebno pa so se trudili duhovni sinovi sv. Frančiška, ki so se leta 1219 v Sveti deželi naselili, pobožnost sv. križevega pota po Laškem in drugih deželah, rekli bi, po celem svetu razširiti.

Sv. Leonard je postavil z miloščino dobrotnikov pred samostanom štirinajst kapelic, razverstil v njih podobe terpljenja in pod vsako zapisal primerne besede, ki so pojasnjevale dotično skrivnost iz Kristusovega terpljenja. Ta sv. križev pot se je redno in slovesno obiskaval. Duhovnik oblečen v sv. oblačilo, v spremstvu cele samostanske družine, je hodil od postaje do postaje, pri vsaki nekoliko molil in nazadnje dal blagoslov z Najsvetejšim. K sklepu je pa naš svetnik tako ginljivo pridigoval o Kristusovem terpljenju, da je redko kedaj kako oko brez solz ostalo.

Drugi sv. križev pot je postavil na samostanskem vertu. Ko je pa frančiškanski red od papeža Benedikta XIII, Klementa VII in Benedikta XIV s posebnim pismom dobil dovoljenje, ne samo v redovnih cerkvah temuč tudi drugod sv. križev pot postavljati, je bilo premagano vse, kar bi bilo moglo ovirati njegovo gorečnost. Sestavil je lepa v serce segajoča premišljevanja za posamezne postaje in jih dal tiskati. Svojim spovedancem je nalagal za pokoro pobožnost sv. križevega pota, prosil spovednike, naj ga v tem posnemajo ter rekel, da ni nič bolj pripravno obuditi v grešnem sercu pravo kesanje, kaker premišljevanje terpljenja Kristusovega. Po vsi pravici smemo reči, da je bil sv. Leonard eden prvih ustanoviteljev in razširjevalcev te pobožnosti na Laškem, od koder se je tudi po drugih deželah zasijala. Vse skupaj je sv. Leonard postavil 572 sv. križevih potov.

Leta 1706, v svojem tridesetem letu, je dobil slednjič, poterdjenje in privoljenje za dušno pastirstvo, od škofa v Albengi, Jurija Špinola in sicer, kar je bilo za tisti čas kaj nenavadnega, za celo škofijo. Pričel je toraj delati v vinogradu Gospodovem.

Hodil je po bližnjih vaseh, pridigoval in spovedoval. To pa še niso bili pravi misijoni; še le čez dve leti, tedaj l. 1708, ko so bili odstranjeni vsi zadržki, je mogel pričeti ž njimi.

Sv. rožni venec.

P. F. H.

II.

„Keterega si, devica, pri obiskovanji
Elizabete nosila.“

„Marija pa se je tiste dni vzdignila, ter je urno šla v gore v mesto na Judovem. In je stopila v hišo Zaharijevo in pozdravila Elizabeto. (Luk. I. 39, 40.)

1. Marijino obiskovanje.

Po starem ustnem izročilu je bila Marijina mati, sv. Ana, hči Izmerije in pa levita Eljuda. Izmerija pa je imela še sestro Emerencijano, ki je bila poročena z levitom Ofrazom. Sad tega zakona je bila Elizabeta. Potemtakem ste bile Elizabeta in Ana sestričini, in Mariji je bila Elizabeta teta.

Elizabeta je bila vže v svoji mladosti zaročena z judovskim duhovnikom Zaharijem. Oba sta bila pravična pred Bogom in hodila po poti zapovedi in postave Gospodove. Pa nista imela otrok, ker je bila Elizabeta nerodovitna. Veliko let sta zastonj Boga prosila, naj ju reši te sramote. Prigodilo se je, da je bila zopet versta na Zahariji opravljati v tempeljnu službo božjo in zažigati kadilo v najsvetejšem. Ko je stopil s kadihom v svetišče se mu prikaže angelj Gabrijel na desni kadihnega oltarja in mu naznani, da je Bog vslušal njegovo molitev. „Tvoja žena Elizabeta ti bo sinu rodila, in njegovo ime imenuj Janez,“ mu reče. „In boš vesel in od veselja poskakoval, in veliko se jih bo veselilo njegovega rojstva. Zakaj velik bo pred Gospodom; in vina in močne pijače ne bo pil, in bo vže v telesu svoje matere se svetim Duhom napolnjen. In veliko Izraeljevih otrok bo preobernil h Gospodu njih Bogu. In pojde pred njim v moči in duhu Elijevem, da pripravi Gospodu popolnoma ljudstvo“. Zaharija je dvojil nad to obljubo, ker je bil vže v letih, kaker tudi njegova

žena. Za to nevero ga je angelj kaznoval in mu rekel: „Glej mutast boš, in ne boš mogel govoriti do dneva, ko se bo zgodilo, ker nisi verjel mojim besedam, ki se bodo dopolnile ob svojem času“. (Luk. I. 5 — 25). Ko so bili dnevi njegove službe dopolnjeni, je šel na svoj dom. In mutast, kakor mu je angelj rekel, je čakal dopolnjenja božje obljube.

Šest mesecev pozneje pride ravno tisti angelj še z veseljšim naznanilom k ponižni devici Mariji v Nazaret. Ko je bilo oznanjeno rojstvo tistega, ki bo pripravljal pot, je moral priti tudi Oni, na keterega bo kazal kot na Jagnje božje. Marija ni dvojila nad angeljevimi besedami kakor Zaharija, ampak je v verni ponižnosti rekla: „Glej! dekla sem Gospodova, naj se mi zgodi po tvoji besedi.“

Kedo bi dostojno popisal veselje, ki ga je občutila sv. devica, ko je bila prepričana, da se je božja obljuba po njej spolnila, in da nosi pod svojim srcem svojega Odrešenika? V resnici njeno srce je kipelo od nebeške sreče in zadovoljnosti in jo želelo tudi drugim razodeti. Hrepenelo je po prijateljici, da se z njo veseli. In reš nam pravi sv. evangelij, da se je tiste dni, to je, kmalu po oznanjenju vzdignila in šla v gore v mesto na Judovem, in prišla v hišo Zaharijevo in pozdravila Elizabeto. (Luk. I. 39.)

Človeško srce je vstvarjeno za družnost. Notranji nagon sili človeka, da odkrije tudi drugim, kar mu srce teži, — in čim važniša je zadeva, tem raje bi jo rad razodel zvestemu prijatelju. In blager človeku, ki je našel dušo, ki z njim enako misli in čuti. Ke bi imel človek tudi vse dobrote sveta, pa bi bil sam, — ne veselilo bi ga, zanj bi bila zemlja sè vsem svojim bogastvom le gola puščava. Pravo veselje in srečo čuti le takrat, ko jo more drugim razodeti, ki z njim enako čutijo. Tudi žalosti in nesreče ne čuti toliko, če ima prijatelja, kateremu more potožiti svoje britkosti. Zato govori sv. Duh: „Bolje je, da sta dva skupaj, kakor pa sam; če eden pade, vzdigne ga drugi. Gorje pa človeku, ki je sam; če je padel, nima ga, ki bi mu pomagal.“ (Mod. 4, 9.)

Marija je po angelji zvedela, da je Elizabeta vže v šestem mesecu noseča. Mej potjo je mislila, kako bi pozdravila Elizabeto, pa jej tudi razodela svojo srečo, da je postala mati obljubljenega Odrešenika. Ali nepotrebna skerb; za to je vže Bog preskerbel. „Ko je Marija prestopila prag Zaharijeve hiše in po-

zdravila Elizabeto, je poskočilo dete v njenem telesu. In Elizabeta je bila napolnjena sè svetim Duhom ter je rekla Mariji: „Blagoslovljena ti mej ženami, in blagoslovljen sad tvojega telesa! Od kod meni ta čast, da pride mati mojega Gospoda k meni?“ (Luk. I. 43.)

Ta sprejem in pozdrav je zelo iznenadil sveto devico. Od kod ve Elizabeta njeno skrivnost? Ko zapazi osupljenje in zadrego svete device, razodene jej, od kod ve nje skrivnost. Reče jej: „Glej! ko je prišel glas tvojega pozdravjenja v moja ušesa, je poskočilo od veselja dete v mojem telesu. In blagor ti, ker si verovala, ker se bo dopolnilo, kar ti je povedano od Gospoda.“ (Luk. I. 45.)

Tako je imela Marija tovarišico svojih skrivnosti, ki se je ž njo veselila. Tri mesece je ostala pri svoji teti ter jej pomagala pri gospodinjstvu. Oj, koliko dušnega veselja ste mej tem časom vžili, razgovarjate se o skrivnostih in milostih, s katerimi ju je Bog oblagodaryl. Ko se je Elizabeti in Zahariji spolnilo, kar jima je bil angelj naznanil, se je sveta devica vrnila v Nazaret v svojo hišico, da tudi sama v tihí samoti pričakuje spolnjenje tega, kar jej je bil angelj naznanil.

Tri mesece je ostala nekedaj skrinja zaveze v hiši Obedomovi in jej prinesla obilen božji blagoslov. Še večí blagoslov je prinesla skrinja nove zaveze Zaharijevi hiši. Po nauku cerkvenih učenikov je bil predhodnik Janez v materinem telesu očiščen podedovanega greha po posebni milosti in napolnjen s tisto svetostjo, katero je kazal v življenji. Zato je Jezus sam rekel o njem, da je največi od žen rojenih. Posvečenje Janeza Kerstnika v materinem telesu je bil toraj glavni vzrok, da je Marija obiskala svojo teto Elizabeto.

Perva milost včlovečenega Sinu božjega na zemlji je bilo posvečenje in očiščenje svojega predhodnika. To milost mu je skazal po posredovanji svoje matere. Ali nam s tem ni pokazal — da je Marija posredovavka njegovih milosti? Kaker je hotel le po Mariji človeško naturo na-se vzeti, tako nam hoče tudi le po Mariji deliti vse milosti, ketere je sè svojim včlovečenjem, življenjem, terpljenjem in smertjo zaslužil.

2. Magnifikat ali Marijina zahvalna pesem.

Tropa divjih Agarenov, lačnih in žejnih, je blodila po puščavi, kjer je živel sv. puščavnik Saba, da bi našla hrane in

vode. Pridejo do kože Sábine in se silo prideró vanjo ; tu iščejo po vseh kotih vode in pijače. Ker nikjer nič ne najdejo, začno pretiti sivolasemu puščavniku in ga suvati semtertja. Saba jim ne reče žal besede. Mirno in pohlevno pogerne sredi izbe ovčjo kožo in na njo nanosi nekaj buč in družega sadja, ki ga je imel. S tem so si diyjaki za silo žejo in lakoto potolažili in šli mirno dalje.

Čez nekaj dni tropa Agarenov zopet obiše puščavnika. Pa zdaj so bili bolj prijazni in priljudni. V znamenje svoje hvaležnosti so prinesli puščavniku raznega živeža. Ko Saba to vidi, začne zdihovati: „Oj, gorje nam! Diyjaki so nam hvaležni za tako majhino dobroto: mi pa vsaki dan vživamo darove našega stvarnika in mu povračujemo z nehvaležnostjo“!

Sivi starček je govoril resnico! Kolikokrat si obtežimo vest z gerdo nehvaležnostjo, ker se ne zahvalimo Bogu za njegove dobrote. Navadno zdihujemo le takrat k njemu, ko smo v stiski in bi radi kaj dobili od Njega. Ravno ta nehvaležnost do darivca vseh dobrot nam odtegne veliko dušnih in telesnih dobrot. Zato piše Tomaž Kempčan: „Človek ne dela prav, če Bogu s hvaležnostjo tako rekoč vsega ne poverne. In zato nam ne dohajajo darovi milosti, ker smo nehvaležni Njemu od keterega prihaja vse dobro. Zakaj vedno bo milosti prejemal tisti, ki se za nje dostojno zahvaljuje. Prevzetnim pa se odvzame to, kar se ponižnim daje“. (II. 103).

Prelep zgled hvaležnosti je vsem sv. devica Marija. Čutila svojega hvaležnosti kipečega serca je izlila v svoji zahvalni pesmi, za vse čase vzoru navdušene zahvalne pesmi in molitve. Marija se zahvaljuje v tej pesmi za milosti, ketere je Bog njej izkazal; ravno tako se pa zahvaljuje tudi za dobrote, ketere je Bog skazal izraeljskemu ljudstvu in po njem vsemu človeštvu.

Ko je Elizabeta pozdravila Marijo kot blagoslovljeno mej ženami in mater svojega Gospoda, je obrnila Marija ponižna dekla Gospodova, vso to čast na Boga z besedami: „Moja duša, poveljuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu mojem zveličarji; ker se je ozerl na nizkost svoje dekle. Zakaj glej! odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi; zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen in sveto njegovo ime. (Luk. I. 46—80).

Hotela je reči: Ti ime blagruješ, ker me imenuješ mater božjo in z menoj vred hvališ vsmiljenega Boga. Jaz po povelju-

jem le nebeškega Očeta, ki mi je izkazal toliko milost, da se pomeni izverši skrivnost včlovečenja Sinu božjega. Ali da govorim z besedami častitljivega Bede: „Bog me je povikšal s tako visoko in neslišano skrivnostjo, da je nobeden jezik ne more izgovoriti, da jo najglobokejša serčna čutila komaj obseči morejo. Zato mu darujem vse moči svoje duše v zahvalo; zato mu posvetim, premišljevaje njegovo velikost, ki nima konca, vse, da živim, čutim in mislim“.

S preroškim duhom napolnjena gleda Marija v prihodnja stoletja in vidi spolnjeno veliko delo božjega vsmiljenja, ki ga je Gospod storil na njej; vidi, kako jo ves človeški rod hvali, blagoslavlja in poveličuje. Vidi dopolnjeno delo, katero je mogel na njej storiti le on, ki je vsegamogočen; zakaj le vsegamogočnosti božji je bilo mogoče včlovečenje božjega Sinu v devici.

Marija poveličuje delo božje, čiger ime je sveto; zakaj neskončno sveti Bog sovraži greh in je hotel s včlovečenjem Sinu božjega odvzeti greh od človeštva. Ves svet veruje to resnico, in za to poveličuje Marijo. Ne poveličujejo pa Marije samo, ker je storil Gospod nad njo velike reči; poveličujejo jo tudi zato, ker je bila v svojih lastnih očeh majhina, ker je vse milosti zavračala nazaj na darovalca. Narodi blagrujejo Marijo zato, ker je penižno in hvaležno spoznala dobrote in milosti božjega vsmiljenja in hvalila Boga: „Moja duša poveličuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu, mojem zveličarju; zakaj velike reči mi je storil“. Oj, kolikokrat imamo tudi mi vzrok ponavljati to zahvalno Marijino molitev.

Vi stariši imate dobre otroke, ki vam čast in veselje delajo. Z božjo pomočjo so taki, zahvalite se mu! Velike reči vam je Gospod storil, zahvalite se mu. — Si bogat, pomnožil si svoje imetje in vse ti gre po sreči; ne pripisuj tega le svoji modrosti in marljivosti; glej božji blagoslov je s teboj; daj zato hvalo Bogu!

Ko je bil Leon Izavrik gerški cesar je nastala brezbožna verska ločina ki je učila, da je malikovanje častiti podobe in ostanke svetnikov. Proti tej krivi veri se je zè vso gorečnostjo boril s peresom in besedo damaščanski meščan Janez. Za plačilo ga je cesar pri damaščanskem kalifu (mohamedanskem cesarju) po krivem zatožil izdajalstva in kalif mu je dal odsekati roko, s katero je pisal proti krivi veri podoboborcev. Na priprošnje svete device Marije pa se mu je po čudeži odsekana roka

zopet prijela in zacelila, kaker v dokaz resnice tega, kar je učil. Sveti Janez se zahvali Bogu in Mariji za čudovito ozdravljenje z besedami: „Moj duh se veseli v Bogu mojem zveličarju in njegovi dobrotljivi materi Mariji“. — Če tudi nam ni Bog na tako očividni način pomagal, vendar smo vže prejeli brezštevilih dušnih in telesnih dobrot od njega, poveljučujmo ga z Marijinimi besedami!

Človek je tesno navezan na druge. Je v neki zvezi z onimi, ki so pred njim živeli, pa tudi z onimi, ki bodo v prihodnje živeli. Ta tesna zveza vsega človeškega rodu je tudi vzrok, da morejo vsi postati deležni milosti odrešenja. V tej tesni zvezi je tudi sveta devica, saj je Adamova hči, kaker mi. Po Mariji je pa tudi njen božji Sin, naš gospod in zveličar Jezus Kristus, z nami in vsem človeškim rodom v zvezi. Po tej natorni zvezi je milost in zasluženje Jezusa Kristusa na nas prešlo, kaker so ga bili deležni tudi pravični stare zaveze, ki so upali na obljubljenega odrešenika, in je bodo deležni bodoči rodovi, ki bodo vanj verovali.

Vsa zgodovina človeštva pred Jezusovim rojstvom je le pripravlanje na njegov prihod; vsa zgodovina človeštva po njegovem rojstvu do konca sveta pa nam zopet le dokazuje, da je Jezus zveličar in odrešenik sveta in da se le v njegovem imenu moremo zveličati. On je začetek in konec.

To tesno zvezo človeštva je sveta devica pregledala. Zato, čudeč se in hvaleč poveljučuje prečudno božje vladanje sveta z besedami: „Gospodovo vsmiljenje jim je od roda do roda, kateri se njega boje. Moč je skazal sè svojo roko, in razkropil je napuhnjene v misli njih serca“. (Luk. I. 50. 51.)

Pokončal je Faraona v erdečem morji; prebivalce Kanaana po Jozvetu in družih sodnikih; tudi filistejce, Moabite, Edomite, in druge sovražnike izraeljskega ljudstva je premagal, zakaj „razkropil je napuhnjene v misli njih serca“. Tudi satanu najprezvetnišemu vladarju teme, je zdrobil moč v trenutku, ko je Sin božji človek postal.

„Mogočne je vergel sè sedeža, in ponižne je povzdignil“.

Mogočna kraljestva starega, srednjega in tudi novega veka je razrušil. Izginila je slava njih vladarjev, in oni ž njo. Le vladarje in voditelje svoje cerkve, ki so v priprosti ponižnosti opravljali svojo dolžnost, je ohranil. Neznatna se očem sveta zdi moč sv. cerkve; pa se vendar vedno bolj širi in razcveta po

vseh delih sveta in obhaja slavne zmage nad svojimi sovražniki.

„Lačne je z dobrim napolnil in bogate prazne spustil. Sprejel je Izraelja, svojega služabnika in se spomnil svojega vsmiljenja. Kaker je obljubil našim očakom, Abrahamu in njegovemu zarodu na vekomaj.“ (Luk. I. 53, 55.)

V prvem delu svojega slavospeva poveljuje sveta devica dobroto božjo do svoje osebe, v drugem pa slavi božje delo odrešenja človeškega rodu. In ravno v tem kaže visokost svoje duše, ker njena ljubezen obsega ves svet. Katoliška cerkev je Marijino hvalno pesem sprejela mej svoje cerkvene molitve. Vsaki dan se pri večernicah zahvaljuje Bogu za prečudno vladanje sveta, za ohranjenje in razširjenje sv. cerkve, za ponižanje njenih sovražnikov, za vse darove in milosti, katerih so udje sv. cerkve deležni. Ta molitev je pa tudi primerna za vsacega kristijana, ker zapopade vsa čutila, ki naj bi napolnjevala serce slehernega kristijana.

3. Rojstni kraj sv. Janeza Kerstnika.

Bivališče svete Elizabete in rojstni kraj sv. Janeza Kerstnika je dandenes vas, ki stoji dve uri hoda od Jeruzalema proti jugozapadu v puščavi Juda. Prebivalci imenujejo to vas Ain Karim. Puščave v sveti deželi si pa ne smemo misliti kot prave peščene samote, kaker je v Afriki puščava Sahara, ampak nenaseljeni in neobdelani kosi zemlje so, ki služijo za pašnike. V sredi vasi je frančiškanski samostan, v katerem biva osem do dvanajst mašnikov iz raznih redovnih pokrajin. To je precej veliko poslopje na vzvišenem ravnem prostoru, zato ga popotnik vže iz daljave vidi. — Cerkev so bili neverniki oskrunili in je ležala dolgo v razvalinah. Francoski kralj Ludovik XIV. si jo je zopet prisvojil in jo prav lepo popravil, da je ena najlepših v Sveti Deželi. Sezidana je na tistem mestu, kjer je stala Zaharijeva hiša in je bil rojen sv. Janez. Postavili so tukaj svetišče, ki je večinoma podobno drugim, ki jih vidiš v Sveti Deželi. Če greš namreč na levi strani cerkve po marmeljnatih stopnjicah, prideš do oltarja, na katerem se vsaki dan maše bero. Veliko svetilnic razsvetljuje ta prostor. Svetišče obdajajo izrezane podobe, ki predstavljajo rojstvo sv. Janeza, Jezusov kerst in Janezovo smert. V sredi na tleh je marmornata plošča, na kateri bereš napis. „Hic praecursor Domini natus est“ — Tukaj je bil rojen predhodnik Gospodov.

Vas je na okoli obrobljena s homci; tudi je po okolici več vodnjakov, ki imajo živo vodo. Največi se imenuje „Marijin vodnjak“, ker je baje iz njega Marija zajemala vodo, ko je bila pri svoji teti Elizabeti.

Kake pičle četeri ure od tega kraja, še bolj v gorovji, je kraj, ki ga navadno zovejo „Marijino obiskovanje“.

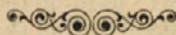
Je na rebri hriba, kjer sta imela Zaharija in Elizabeta posebno hišico. Pobožno ustno izročilo nam pripoveduje o tem kraji to-le: Sveta devica je šla najpreje v vasi v hišo svoje tete; ko je tu ni našla, je šla v to hišico na homci. Na tem kraji je sezidala sv. Helena lepo cerkev. Še dandenes se vidi nekaj razvalin te cerkve. Blizu teh razvalin stoji kapelica, v kateri je oltar. Ta kapelica stoji na ravno tistem kraji, kjer se je sešla Elizabeta z njo, ki je nosila v svojem telesu Odrešenika sveta. Večkrat se tu bero sv. maše, na praznik Marijinega obiskovanja pa gredo k tej kapelici v slovesnem sprevodu in obhajajo v njej slovesno službo božjo.

Kako poldrugo uro hoda od tega kraja kažejo popotniku votlino v skali, v kateri je bival Janez Kerstnik od svoje mladosti do tistega časa, da je začel pokoro oznanjevati in pripravljati pot Gospodu. Živel je od kobilic in divjega medu. Kobilice so tudi še dandenes živež vbožnim prebivavcem Svete Dežele in družih jutrovih krajev. To so do štiri palce dolge in perst debele živalice; ki jih nosijo prebivalci jutrovih dežel na terg na prodaj. Jedo kuhane ali pa pečene.

Na poti proti tej votlini kažejo potniku tudi skalo, na kateri je, kaker pravijo, Janez Kerstnik večkrat oznanjeval ljudem pot pokore. Puščava je sploh pusta in nerodovitna; vendar vidiš po okolici vasi, eno prav blizu votline. Pot do votline je precej težavna, ker ti je treba iti po stopnjicah. Votlina v skali je dvanajst črevljev dolga in osem široka. Mesto okna ti je natorna razpoka skale, skozi katero lahko pregledaš vso dolino in onostransko gorovje. Čisto zadaj v votlini je „postelja“ iz kamenja. Na tem kamenju je spal in počival sv. Janez Kerstnik Poleg votline je bister studenček, ki je bil odrešenikovemu predhodniku za pijačo. Na večer pred praznikom sv. Janeza Kerstnika gre navadno okoli polnoči iz vasi procesija do te votline. Tu postavijo oltarje, da opravijo mašniki daritev sv. maše. Te slovesnosti se vdeležujejo navadno vsi katoličani iz bližnjih pa tudi bolj oddaljenih krajev.

Četert ure od votline sv. Janeza kažejo popotniku tudi grob sv. Elizabete. Zapijmo tudi mi na tem svetem kraji se sv. Zaharijem: „Hvaljen bodi Gospod, Izraeljev Bog, ker je obiskal in odrešil svoje ljudstvo, in nam postavil rog zveličanja v hiši Davida, svojega služabnika, — kaker je govoril po ustih svojih prerokov, ki so od nekedaj — odrešenje od naših sovražnikov, in iz rok vseh, ki nas sovražijo; vsmiljenje storiti našim očetom in pomniti svoje svete zaveze; prisego, ki jo je prisegel Abrahamu, našemu očetu, nam dati, da rešeni iz rok svojih sovražnikov, služimo njemu brez strahu v svetosti in pravici pred njim vse svoje dni. In ti, dete, boš prerok Najvišjega imenovano; pojdeš namreč pred obličjem Gospodovim, njegova pota pripravljat; dati znamenje zveličanja njegovemu ljudstvu v odpuščenje njih grehov; po priserčnem vsmiljenji našega Boga, po katerim nas je obiskal, on, ki izhaja iz visokosti; razsvetliti te, ki sede v temi in smertni senci, da ravna naše noge na pot miru.“ (Luk. I. 68-79).

Ti si prišel, o Jezus, da prineseš mir in sveto veselje vsem, ki so svete volje. To zveličavno veselje si dal okusiti tudi svojemu predhodniku sv. Janezu in sv. Elizabeti, ko jo je obiskala Marija; napolnjeni s sv. Duhom so glasno poveličevali tvoje vsmiljenje, in se veselili v tebi, svojem Zveličarji. Prešini tudi naša serca z ognjem svoje svete ljubezni, da bomo vedno bolj okušali v sebi tolažbe svete vere; dodeli tudi nam, da ne bomo iskali pri svojih obiskih in shodih posvetnega in pregrešnega veselja, ampak v njih le tebe poveličevali in pa tistega, ki te je poslal, večnega Očeta! Amen.

0 raznoverstni slepoti.

Nigdar trudni dušni lovec, peklenski sovražnik, stoji sicer vedno na preži, da bi zopet kako dušo v svojo mrežo vjel, vendar pa ima tudi gotove čase, ko s posebno srečo in nenavadno vspešno svoj lov lovi. Jako bogata žetev je za nj pustni čas, pri pustnih veselicah, kjer s pomočjo obilnih žanjcev in žanjic poteptane klasove nabira za peklenski skedenj. Koliko nežnih cvetlic bele nedolžnosti bo zopet letos zvenelo, koliko grehov

napuha, ničemernosti in nezmernosti, zapravljalivosti in mesenosti bo iz nova vžalilo ljubeče serce nebeškega očeta!

Neki svet služabnik božji je imel tole prikazen. Videl je trumo peklenskih duhov, ki je leno in brez vse skerbi postopala po velikem mestu, kaker ne bi imela nobenega opravka. Po hišah na okolo pa se je slišal vesel šum in hrup muzike in plesa in gostij, kar ni imelo ne konca ne kraja, ne po noči, ne po dnevih. Ta nemarnost sicer tako gorečih zalezovavcev se čudna zdi svetniku in zato popraša enega teh pustih pohajačev, zakaj tako leno lazijo okoli. „Zakaj neki ne bi?“ mu odgovori le-ta peklensko vesel s prav satanskim smehljanjem. „Te dni“ (misli je divje pustne dni) „imamo mi prav za prav naj menj dela in največ dobička; zdaj nam ljudje kar trumoma lete sami v mrežo.“

Žalostno sicer, toda resnično.

Za posvetnimi pustnimi veseljami pa nastopi sveti postni čas, ki je že hvala Bogu sè svojimi ginljivimi, pretresljivimi pridigami in resnobno tihoto marsiketero zmedeno glavo zopet vravnal, da je sprevidela svojo nespamet in spoznala, kam jo vodi grešna pot. Precej na pustno nedeljo, imenovano v cerkvenem jeziku kvinkvagezima, nam kaže skerbna mati sveta cerkev v nedeljskem evangeliju slepca, lepo podobo nelepega grešnika, ki prosi pomoči, a pomagati mu ne more nihče drugi razen tistega, ki je prišel na svet, da bi za rešenje oslepljenega grešnika terpel in vmerl, in ki sam o sebi pravi, da je luč sveta.

Namenil sem se, da vam spregovorim tukaj nekoliko o raznovertni človeški oslepljenosti in slepoti, dasi živimo v času, v stoletju, ki slovi prav posebno zavolj razsvetljenja, napredka in znajdeb. Res je in ne da se tajiti, da moramo kar stermeti nad človeško bistrournostjo v časnih stvareh; vendar je pa tudi res, da se moramo žalibog še bolj čuditi, ako ob enem opazujemo, da ravno to v svetnih stvareh tako razsvetljeno človeštvo vedno bolj vid zgublja za stvarmi, ki se tičejo večnega zveličanja.

Da siromaki ob poti pri mestu Jeriho, o katerih nam pripovedujejo sveti evangelisti Lukež (v 18. pogl.) Marka (v 10. pogl.) in katerih enega sveti Matevž (v 20. pogl.) imenuje Bartimeja, niso nič videli, ker so bili slepi, brez zmožnosti za vid, to je bila sicer vsmiljenja, ne pa občudovanja vredna slepota. Ke bi pa kedo, obdarovan sè zmožnostjo za vid in z odpertimi očmi vendar ne videl, bi bila to ne toliko pomilovanja kaker

pa občudovanja vredna, da celo neverjetna slepota, ako je ne bi na več krajih spričevalo nezmotljivo sveto pismo. Če besede svetega pisma mej seboj primerjamo, moremo posneti iz njih tri stopnje slepcev z odpertimi očmi.

Perva in najnižja stopnja te čudne slepote je: z odpertimi očmi ne videti tega, kar je.

Druga in primeroma večja je: z odpertimi očmi videti to, kar ni.

Tretja stopnja je največa in vredna največega sterčenja: z odpertimi očmi ne videti, ne čutiti, ne opaziti te svoje bodisi perve, bodisi druge stopnje slepote.

I.

Pervo slepoto te verste opažamo dosti razločno na Savlu, poznejem svetem Pavlu. Dovedeno je že kamenjanje svetega Štefana, Savel pa, ki je še dehtel pretenje in morijo zoper učence Kristusove. odjaha iz Jeruzalema, preskerbljen s pismi velikega duhovnika, ter hiti proti Damasku, da bi tamkaj preganjal kristijane. Ko je že blizu Damaska, ga na nagloma obsveti svetloba z neba, „in z odpertimi očmi nič ni videl“ (Dj ap. 9. 8.) Pred Savlovimi očmi je Damasek. Najprostornije in najimenitnije mesto cele Sirije stoji pred njim, okolo njega premnogo spremljevalcev, in vender Savel — z odpertimi očmi nič ne vidi. To vam je tista čudna slepota perve stopnje: z odpertimi očmi ne videti tega, kar je pred očmi, to se pravi, gledati in ne videti.

Kar se je zgodilo Savlu pred Damaskom, glavnim mestom Sirije, to se je mnogo stoletji poprej primerilo vojakom sirskega kralja pred Dotanom in Samarijo (4. kralj. 6). Sirski kralj pripelje veliko vojsko zoper kralja izraeljskega. Da bi ga vjel, mu postavi na vse strani mnogo zalezob in zased, toda brez vsega uspeha, ker je za vse te naklepe zvedel izraeljski kralj še o pravem času in se zato varoval. Sirski kralj, ves nevoljen in zbežan, ker vidi, da mu vse spodleti, skliče svoje vojvode in svetovavce, ter poprašuje po domačem izdajavcu njegovih skrivnih sklepov. Reko mu pa, da se moti in da je prerok Elizej, ki stanuje v mestu Dotanu, tisti, ki vse to zve po preroškem razsvetljenju in vsako besedo, ki jo sirski kralj spregovori v svojem hramu, pove Izraeljevemu kralju. Da bi ga vjel, pošlje v Dotan cvet svoje

vojske, ki po noči obda mesto. Ko Elizej zve, kaj se je zgodilo, začne moliti in prosi Boga, da naj te ljudi vdari sè slepoto. Potem gre sam sovražnikom naproti ter jim reče: „Hodite za menoj in pokazal vam bom moža, ki ga iščete.“ Pelje jih zdaj iz Dotana in pripelje v Samarijo. Še le po tem, ko so že v terduo obzidanem mestu, opazijo sovražniki, da jih je mož božji zapeljal, da so v sredi Samarije, vjeti od Izraeljcev. — Tu imamo zopet zgled čudne slepote sirskih vojakov. Z odpertimi očmi gledajo znanega jim Elizeja, in vender ne vidijo. Z odpertimi očmi gledajo znano jim mesto Dotan, in vender ne vidijo. Gledajo znano jim Samarijo in vender ne vidijo. Bog jim ni vzel vida, da ne bi mogli nič videti, le vjemal se ni ta vid s tisto zmožnostjo, ki razločuje stvari, ketere so pred odpertimi očmi.

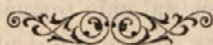
O zaslepljeni kristijani, koliko hujša je slepota kristijanov od slepote Sirijanov! Elizej pomeni po slovensko blaženost ali zveličanje božje; Samarija pa straža ali huda ječa in Dotan postava. Sirski vojaki, iskaje Elizeja, zapuste Dotan in zajdejo v Samarijo. Mi kristijani, iskaje zveličanje, iskaje nebesa, odstopimo od Dotana, od postave, zapovedi božje in se slednjič vidimo vjete v Samariji, v peklenski ječi. In kaj je krivo te slepote, te zmote? To prihaja od tod, ker tudi mi, kakor Sirijani, z odpertimi očmi gledamo, pa ne vidimo. Gledamo tolikrat priporočano in tolikrat nasvetovano pot zveličanja, ki vodi v nebesa, tesno in robato. Gledamo pa tudi tolikrat odsvetovano široko in prostorno cesto, ki pelje v pogubljenje, v peklensko Samarijo, toda žalibog, gledamo le, da vidimo, ne pa, da bi si k sercu vzeli in kaj storili, gledamo le poveršno, ne gledamo pa pazljivo. Slepota Sirijanov, ki so gledali in ne videli, je bila čudež, mi pa smo slepi po svojem lastnem zadolženju.

Naj razložim to še sè zgledom dveh Kristusovih učencev, ki sta šla ravno na dan njegovega vstajenja iz Jeruzalema v gradič Emavs in imela mej seboj žalostne pogovore o Kristusovi smerti. Pač čuden primerljaj! Gospoda, ki se jima približa, ki ž njima gre in se ž njima tudi pogovarja, ne spoznata! Neke-teri so menili, da ga zato nista spoznala, ker je spremenil svoj obraz, svoj glas in govorico. Ali take razlage, pravi že sveti Avguštin, ne pripušča lastnost evangelijskih besedi (Luk. 24.), ki povedo, da vzrok njijune zmote ni bil predmet, oseba, temuč zmož-

nost njijunega vida, toraj ne tisti, ki sta ga videla, temuč vid sam: „njijune oči pa so bile zadržane, da ga nista spoznala.“ Vpraša se zdaj: če so bile oči teh dveh učencev zadržane, kako sta pa videla? In če sta videla, kako so jima bile pa oči zadržane? Odgovor je kratek: zadržane so jima bile oči ne z ozirom na vid, temuč z ozirom na pazljivost. Šla sta svojo pot (Kleofa namreč in Luka, ki nam sam to popisuje,) vsa zamišljena v svoj pogovor o Kristusovi smerti, silno žalostna in vtopljen v tožne, skoraj obupne misli. To nam kaže tudi vprašanje nespoznanega učitelja: „Kakošni so ti pogovori, ki jih imata grede mej seboj, in sta žalostna?“ Tako so jima toraj žalostne misli zadržavale pazljivost in ju ovirale, da nista pazila na osebo, ki sta jo gledala. S prostim, zdravim očesom gledata Kristusa, ali vsled zadržane in ovirane paznosti ne spoznata Kristusa za Kristusa in tako so proste, pa zadržane oči teh dveh učencev združevale vid in slepoto, ker sta gledala Jezusa in ga vender ne videla.

O kako veliko jakost ima močna misel, da celo odperte oči oslepi! Odperte so bile oči učencev na potu z oživelim Kristusom, njijune žalostne misli pa so bile v grobu z mrtvim Kristusom in tako zelo je premagala ta žalostna misel pogled, da sta Kristusa gledela in ne videla, ker sta ga gledala poveršno in razmišljeno, ne pa pazljivo in pomnjivo. In odtod žalibog tudi pri nas nastaja prva stopnja dušne slepote, ko nebeške in evangelijske resnice, pred oči nam postavljene, gledamo, pa ne vidimo, zato ne, ker jih gledamo brez potrebne pazljivosti, paznosti, ne da bi jih nase obračali, ker nas od tega odvrtaajo prevelike skerbi za posvetno in škodljivo prizadevanje za srečo, za telo. Odtod prihaja, da, četudi tolikrat gledamo, kako opoteča je človeška sreča, je vender ne vidimo, ne spoznamo za minljivo in goljufivo; če tudi tolikrat gledamo svoje zmehkuženo telo, kako da se vpira duhu, ga venderle ne vidimo, ker si telo gojimo in oskerbujemo, kaker gada v nedrijih, kaker da ne bi imelo nikedar razpasti v prah, iz keterega je vzeto. Prav dobro se podajo takim nežnim gojiteljem svojega vpornega mesa besede, ki jih je nekedaj govoril Mojzes svojemu ljudstvu: Moj „ljubljenec se je zredil in je bercal; debel je bil, spitan in širok; zapustil je Boga, svojega stvarnika, in odstopil od Gospoda, svojega zveličarja.“ Devt.

32. 25. Slednjič, dasi tolikrat gledamo, kako da ginejo posvetne časti kaker dim, vender ne vidimo resnice, ker pri vsem tem s tako pohlepnostjo zevamo za škodljivo sapo prazne slave in posvetne časti, kaker rajska ptica, ki po besedah basni živi od samega zraka. (Dalje prih.)

Vsakdanji kruh.

2. Za mesec februarij — svečan.

1. V obleki se derži koliker mogoče priprostosti in poštenosti; to je največi lišp lepote in najgotoviši pomoček zoper gerdobo.

2. Boga nositi na jeziku z lepimi besedami, Boga nositi v sercu z dobrimi sklepi še ni vse; pač pa, kaker Simeon, v rokah nositi ga z dobrimi deli.

3. Kedaj se bo zgodilo, da bomo svojega bližnjega prenašali iz serca? — to je najzadnja in najmenitniša naloga v nauku svetnikov. — Srečen je, kedor jo je razumel.

4. Tvoja pobožnost bodi zmirom živa, tako da dobrega ne boš delal iz navade, ampak iz proste volje in s popolno zavednostjo svojega duha.

5. Resnično ponižni prenaša gerdo terpljenje z večo dušno močjo, kaker pa oni, ki so v večji veljavi pri ljudeh.

6. O kako veliko dobro je, ne živeti, ne delati, ne se razveseljevati, razen le v Bogu.

7. Nobenega opravila si ne ženi k sercu tako, da bi te znemirjal strah zavoljo posrečenja; puščaj ga rokam božjim.

8. Svet naj vpije, koliker hoče, naj graja, naj obrekuje, ako le mi prav delamo. Vse poslušajmo, terpimo, ne bojmo se ne, ter nadaljujmo zvesto in stanovitno.

9. Kaj hočemo drugega, razen kar Bog hoče? Puščajmo mu, da vodi to svojo ladjo, ki je naša duša. On je prevzel skerb za njo, ter jo bo srečno pripeljal v zavetje.

10. Skerbljivost v naših opravilih je tem popolniša, čim podobniša je skerbljivosti, ki jo ima Bog za nas. Bog dela za nas prav pridno, misli na vse in skerbi za vse, brez razburjenosti, pač pa milo in mirno.

11. Ako se ti očita pregrešek brez tvoje krivice, to se brani krotko. Ako to ni dovoljno, ne išči nič drugega, zadovolji se s tem, da pribežiš k ponižnosti in molku.

12. Glejmo svojega bližnjega z očmi priprostosti in ljubezni, ne da bi preveč preiskovali njegovih dejanj.

13. Skušaj imeti tako prostost duha, da veselega občuta prenehaš pobožnost, ako so te motili v nji. Kedor nima te prostosti, se kaže žalostnega, ter se tudi pritožuje.

14. Samoljubnost ne bo prenehala prej ko s koncem življenja. Brez razločka moramo vsi čutiti nje napade. Dosti je, da jo pomanjšujemo in zatiramo.

15. Ne obupaj zavoljo skušnjav. Dobro znamenje je, če sovražnik dušo napada; to se pravi, da še ni njegova.

16. Akoravno ni dovoljeno povedati v s a k o resnico, vendar nigrdar ni dopuščeno napadati jo.

17. Kedor terpi iz čiste ljubezni do Boga, ta ne le ne obžaluje in ne miluje samega sebe, ampak se tudi ne meni, če ga drugi milujejo.

18. Ni človeka, da je dospel do večnega zveličanja, pa da ni prehodil poprej poti terpljenja. Vidiš, to je velika tolažba v vsakem terpljenju.

19. Tudi majhina dejanja so velika in izverstna, ako se opravljajo iz čistega namena in z gorečo voljo, da bi dopadli Bogu.

20. Ob času hude bolezní ne smemo od svoje duše zahtevati nič drugega, ko misli podverženja, vdanosti, svetega zedinjenja svoje volje z božjimi sklepi.

21. Dve reči te bodo obvarovale v pobožnem življenju: resni sklep vse dolžnosti svojega stanu natanko izpoljevati, in pa hrabrost, da se ne strašiš ali ne jeziš o pregreških, ki bi jih mogel storiti.

22. V nizkih in majhnih vajah pobožnosti se v čednosti ne le pogostoma vadiš, ampak tudi bolj ponižno, bolj koristno in sveto.

23. O kolika bodo na smertno uro očitanja, če smo sè svojo lenobo zavergli toliko podukov in opominov, ki nam jih je Bog poslal v naše posvečenje!

24. Hočeš li, da te ne vžali zguba posvetnih reči, ne želi preveč po tem, česar nimaš, in ne ljubi preveč onega, kar imaš.

25. Bahanje, s katerim se ljudje pasejo, se odnaša na reči, katerih ali nimajo, ali pa, če jih imajo, niso njih last, ali pa

tudi, če so njih last, vender nimajo nič bahanja vrednega na sebi.

26. Učimo se že, da se bomo na tem svetu tako ljubili, kaker se bomo ljubili v nebesih.

27. Čast in spoštovanje, ki nam mora biti najbolj pri sercu, je v hrepenenju po časti božji in v dobrem obnašanju za izpodbujajo vsem.

28. Časih vmekni svoje serce, da ločen od ljudi moreš v popolni prostosti z Bogom obravnavati zadeve svoje duše.

29. Bodi, koliker je mogoče, zmirom enako dobre volje, da pokažeš terdni sklep, ki si ga storil, ljubiti Boga.

Sv. Tomaža Akvinskega

Razlaganje Gospodove molitve

„Očenaš“.

6. Molitve trojni učinek.

Pomni dalje, da molitev donša trojno dobroto. — Pervič je delaven, koristen pomoček zoper hudo. Zakaj ona oprosti od storjenih grehov. Ti si mi odpustil hudobijo mojega greha; za to naj te prosi vsak sveti (Psl. 31, 5). Tako je prosil razbojnik na križu in prejel je odpuščanje, slišal je od Kristusa: Denes boš z menoj v raj (Luk. 23, 43.) Tako je molil cestinar v tempelju, in šel je opravičen na svoj dom (Luk. 18, 14.) — Molitev oprosti tudi od strahu pred prihodnimi grehi; oprosti od britkosti in žalosti. Je kedo mej vami žalosten, naj moli (Jak. 5, 13.) Oprosti dalje od preganjanj in od sovražnikov. Ne da bi me bili ljubili, še obrekovali so me, jaz sem pa molil (Psl. 108, 4.) — Drugič. Molitev je delavna in koristna za izpolnjenje naših željâ. Vse karkoli v molitvi prošite, verujte, da boste prejeli (Mark. 11, 24.) In če nismo vslišani, to je zato, ker ne molimo stanovitno. Treba je vselej moliti, in nigdar odnehati (Luk. 18, 1.) — Ali pa, ker ne prošimo za to, kar nam je bolj potrebno za izveličanje. Avguštin pravi: Dober Gospod, ki

nam dostikrat ne podeli, kar hočemo, da bi nam podelil, kar bi raje hoteli. In to se nahaja pri sv. Pavlu, ki je trikrat prosil, naj bi mu bila odvzeta skušnjava, pa ni bil vslišan. — Tretjič. Molitev je koristna, ker nas sprijazni z Bogom. Moja molitev pridi kot kadi-lo pred tvoje obličje (Psl. 140, 2).

Molitev.

I. Nagovor: Oče naš, kir si v nebesih.

7. Kako je Bog naš oče.

Pravi torej: Oče. Pomni tukaj dvoje, kako namreč je Bog oče, in pa, kaj smo mu dolžni, ker je oče. — On se imenuje oče iz ozira posebne stvaritve, ker nas je vstvaril po svoji podobi, katere pa drugim nižjim stvarjem ni vtisnil. On je tvoj oče, ker te je naredil in vstvaril. Moz. 32. 6. — Imenuje se oče iz ozira vladanja. Čeravno vlada on vse stvari, nas vendar vlada ko gospodarje, druge stvari pa ko hlapce. Tvoja previdnost, Oče! vlada vse. Modr. 14. 3. In dalje: Ti, vsegamogočni, naš vladaš z veliko zanašljivostjo. Modr. 12. 18. — Dalje se imenuje Oče iz ozira našega posinovljenja; zakaj drugim stvarjem je dal nekaka darilca; nam pa je dal dedščino, in to, kot sinovom; če smo sinovi, smo tudi dediči, kaker lepo pravi apostelj: Saj niste prejeli duha sužnosti v strah, ampak prejeli ste duha posinovljenja otrok. v katerem kličemo: **Aba, (Oče).** Rim. 8, 15.

8. Ketere dolžnosti imamo do Boga Očeta.

Dolžni smo mu čvetero. Pervič, čast; če sem jez Oče, kje je moja čast? Mat. 1. 6. In ta čast obstoji v trojem. V skazovanji hvale ko Bogu. Hvalni dar me bo častil, in to je pot, na katerem mu bom pokazal Božje zveličanje. Psl, 49. 23.

In ta hvala mora biti ne samo na jeziku, marveč tudi v sercu. To ljudstvo me s svojimi ustnicami časti, njegovo serce pa je daleč od mene. Isai. 29, 13. — V čistosti telesa, kar se tiče samega sebe. Častite

in nosite Boga s svojim telesu. Kor. I. 6. 20. — V pravičnosti sodbe, kar se tiče bližnjega. Kraljeva čast pravico ljubi. Psl. 98. 4. —

Drugič, dolžni smo mu posnemanje, ker je oče. Očeta me boš imenoval, in ne boš nehal za menoj hoditi. Jer. 3. 19. In to posnemanje se verši na tri načine.

V ljubezni: Bodite posnemovalci Božji, kakor preljubi otroci, in hodite v ljubezni. Efž. 5, 1. To pa mora biti v sercu. Verši se v usmiljenju; ljubezen mora biti sklenjena z usmiljenjem. Bodite usmiljeni, kaker je vaš Oče usmiljen. Luk. 6, 36.

In to se mora kazati v djanju. Verši se v popolnosti, ker ljubezen in usmiljenje morata biti popolna. Bodite popolnoma, kaker je vaš Oče nebeški popolnoma. Mat. 55. 48. —

Tretjič, dolžni smo mu pokorščino. — Veliko bolj bodemo, pokorni Očetu duhov. Hebr. 12. 9. In to iz treh vzrokov. Pervič zaradi gospostva; on namreč je naš Gospod. Vse, kar je Gospod govoril, hočemo storiti, in bomo pokorni. Mos. II. 24. 7. —

Drugič: Zavoljo izgleda, ker je njegov pravi Sin pokoren postal Očetu do smerti, kakor piše Apostelj: Ponižal je sam sebe, in je bil pokoren do smerti. Filiplj. 2. 9. — Tretjič — zavoljo lastnega dobička. Igral bom pred Gospodom, ki je izvolil mene, da imam vojvoda čez ljudstvo Gospodovo v Izraelu biti. David. Kralj. II. 6. — Četertič dolžni smo mu poterpljenje, če nas tepe. Tepenja Gospodovega ne otresaj od sebe; in naj ti ne upada serce, keder te on strahuje; zakaj koger Gospod ljubi, njega tepe, in ima nad njim dopadaje nje, kaker oče nad sinom. Preg. 3. 11.

9. Kaj smo dolžni bližnjim.

Naš. Ta beseda — naš — v očenašu nam kaže, da smo dolžni bližnjim dvoje. Pervič ljubezen, ker so naši bratje, zakaj vsi smo otroci Božji. Kedor ne ljubi svojega brata, keterega vidi, kako bo ljubil Boga ke-

terega ne vidi. Jan. I. 4,20. Drugič spoštovanje, ker so sinovi Božji. Ni li en oče nas vseh? Nas ni li en Bog vstvaril? Zakaj tedaj slednji izmejnazaničuje svojega brata. Malah. 2,10. Sè spoštovanjem si pridite mej seboj nasproti. Rim. 12, 10. To pa zavoljo koristi, ker je Sin Božji vsem postal vzrok večnega zveličanja. Hebr. 5, 9.

(Dalje prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje 3. reda skupščine goriške: Marija (Eliz.) Kolenc, Marija (Eliz.) Božič, Marija (Eliz.) Kocijančič, Neža (Elizabeta) Magajne, Marijana (Eliz.) Leban, Marija Blagonja; tomajske: gospa Jozefa (Evstahija) Avsenik; čerliške: Ana (Marija) Cigoj; vipavske: Katarina (Eliz.) Trošt, Štefan (Vid) Bratož; nazarske: Katarina (Ignacija) Krivec, Elizabeta (Angela) Gabra, Marija Martinko; mariborske: Janez Čater, Marija Lopič, Marija Županec, Jera Meserič, Marjeta Verlič, Barbara Prah, Helena Verk, Jozefa Krampelj, Ana Lušar, Barbara Vantur, Ana Vegan, Terezija Jernejšek, Urša Lepej, Marija Korošec, Marija Gajšek, Barbara Najdekar; v zavodu šolskih sester v Mariboru: s. Frančiška Romana Skuhersky; v Kerškem: Janez (br. Jožef) iz Semča, Neža (Klara) Petrič, Ana (s. Frančiška) iz Leskovca, Katarina (Frančiška) Sintič, Gašpar (Jožef) Simonišek, Ana (Marija) Levičar.

Nadalje se priporočajo: J. K. sebe, sestro in brata itd.; neka oseba svoje sinove itd.; M. K. F. za odvernitev nesreč; neka oseba z Goriškega, da bi dosegla svoj namen itd.; A. O. svojega brata, da bi se poboljšal; H. B. brata in sestro; neka oseba nekega grešnika; neka druga za dar poterpežljivosti; M. V. za poterpežljivost v britkostih; M. R. za dobro izvolitev stanu; K. O. za spoznanje poklica; Fr. K. v neki posebni zadevi; J. K. za božjo pomoč v stiskah itd.; neki bogoslovec za boljše zdravje (sv. mašo oskerbeli); L. B. za neke posebne zadeve; J. P. nekega mladeniča za spreobrnjenje; A. J. v Šk. rajnega dušnega pastirja in njih sedanjega naslednika; F. H., da bi se v domači fari vstanovila skupščina 3. reda; neka tretjerednica za stanovitnost in poterpežljivost; neka tretjerednica sebe, očima,

brata, posebno brata dijaka in neko sosedno družino; dve osebi v zadobljenje duha poterpežljivosti in vdanosti v voljo božjo; J. F. v mnogih dušnih in telesnih potrebah svojega življenja; neka tretjerednica razuzdano sestro in da bi mogla posojene denarje brez razpertije izterjati.

Zahvala za vslišano molitev.

V poslednjem času smo prejeli tako mnoge zahvale, da jih moremo le na kratko omeniti.

Neki bogoslovec se zahvaljuje za zboljšanje hude želodčne bolezni; M. M. za prejete milosti; F. G. B. za večkratno vslišanje; neka 3rednica za dobljeno zdravje; F. K. za ozdravljenje svoje sestre in neke druge drage osebe; M. Kr. za ozdravljenje materino; J. in Fr. M. za ozdravljenje 2letnega sinka; M. B. za ozdravljenje; A. (K.) T. za sprejetje v samostan; R. R. za ozdravljenje dveh domačih živali; T. J. za najdenje zgubljenih reči; J. P. za najdenje pogreška v važnem računu, s čimer je bil po priprošnji sv. Antona rešen velike skerbi in škode; neki duhovnik za vse po priprošnji sv. Antona prejete dobrote; M. S. za vslišano prošnjo; neka tretjerednica za zboljšanje; neka oseba za pomoč v veliki dušni britkosti; J. Z. za ozdravljenje neke živali; T. A. iz cerkniške fare za ozdravljenje iz hudih bolezni; F. K. iz fare Planine za ozdravljenje nekega moža, ki se je bil vsekal v nogo, in za večkrat vslišano molitev; M. D. za ozdravljenje; A. J. za rešenje iz mnogih stisek; A. P. za večkratno otetje iz dušnih in telesnih britkosti; M. K. za rešenje iz stisek in bolezni in druge vslišane prošnje; J. F. za mnoge na priprošnjo Marije, Matere milosti, in sv. Antona Padovanskega ji podeljene milosti; neka družina na slovenskem Štajerskem na božjo pomoč in zmagov v neki veliki in sitni pravdi; p. J. K. za ozdravljenje svoje hudo bolne matere, ki jo je priporočil v devetdnevnici svetemu Antonu Padovanskemu; Julia Krelj iz Remšnika za trikratno rešenje iz smertne nevarnosti po priprošnji Marije Device in sv. Antona Padovanskega, zlasti poslednje, ko je pred železniškim vlakom padla na tla in bi jo bil vlak zdobil, kaker je zdobil jerbašček, v katerem je imela svojo robo, da je ni še o pravem času neka moška oseba zgrabila in nekoliko v stran potegnila.

s. Tako nastali šumevci in sikavci so se ohranili v naši slovenščini v korenih in v debljih v spregi, nekoliko tudi pred končnicami v sklanji do današnjega dne, dasiravno je glasoslovni zakon, ki jih je napravil, že davno izgubil svojo veljavo.

Že v 10. stoletju se je pri nas *y* spreminjal v *i* in ta *i* ni imel več moči *k*, *g*, *h* pred sebo spreminiti v *č*, *ž*, *š*; za stari množstveni tožilnik grêšniky se je začelo govoriti grêšniki. Ko je bilo to mogoče, pa je moralo biti mogoče tudi grêšnike in več ni bilo vzroka, da bi se bilo še nadalje govorilo v istem padežu za nebniimi soglasniki *e*, za drugimi pa *i*: može pa grêšniki, duše pa roki; nastopil je torej *e* tudi za goltniki: grêšnike¹⁾, roke. Nadalje se je moglo govoriti poleg tkati: tke, poleg žgati: žge, poleg globok: globokêjši, poleg šiba'k: šibkêjši itd. Naposled ni bilo več vzroka, da bi bil moral pred tistima *č* in *ž*, ki sta iz *oi*, *oi'*, namestu *k* stati *c*, namestu *g* in *h*: *s* in *š*; zato se je začelo govoriti v množstvenem imenovalniku: grêšniki, vragi, varih, v edinstvenem mestniku: blagê ali blagê, grê'hê, grêšnikê, v dvojstvenem imen. ali tož.: okê, rokê, nogê, ali ro'kê, no'gê itd.²⁾

Sploh se je ohranil *c* v: otroci in volcêj³⁾; v nekaterih narečjih se govori tudi še: ro'cê, no'zê, pot'ocê, pra'zê, trêbu'sê.⁴⁾

Se le v naši slovenščini so se spremenili *k*, *g*, *h* v *c*, *š*, *s* pred *č*, *ž* (ki je iz *oje*) v sestavljeni sklanji: vêlicêga, vêlicêmu, vêlicêj, vêlicêj, dra'zêga, dra'zêmu, dra'zêj, su'sêga, su'sêmu, su'sêm, su'sêj.⁵⁾ Od tod je pozneje prešel *c* ob enem z *è* tudi v zaim-

očese, pa ličese: lice. V rolilniku je *k* stal prvotno v obeh primerih pred *e* ter se je moral torej spreminiti v *č*; v imenovalniku pri besedi *ok* o ni bilo vzroka, da bi se bil *k* spreminjal; pri drugi besedi je bil vzrok spremembe *i*; zavoljo njega je *k* prešel v *c* in ta je potem *o* spremenil v *e*. Tako bi se dalo razlagati tudi stsl. oticel nasproti klicalniku otlicê, rusko voskl'icâtj' nasproti kl'jikatj', podv'j' iz âtj'sj'a nasproti dvj'i-gatj'. Ali kako bo pa z rus. knj'azj' nasproti knj'agj'inj'a (stsl. knęgvnj'i), kako s hrv. pucati, in našim pócati (na Krasu) poleg pókati? In mnogo imen na -ikü povdarja zadnji zlog, tako tudi rus. žen'ih, -á; zakaj je tu ostal *k*, *h*? Nasproti je mnogo besed na -ici, ki ne povdarjajo poslednjega zloga in ga menda že prvotno niso.

¹⁾ To obliko imamo že v 3. fris. spom.

²⁾ Dalm. Ef. a: v' Nebe'kim blagej. — V dvoj. ima večkrat: dvoj gubej, enkrat (Ezek. 4:6): dvoj Glavoj; Mat. 18, 9 in Mark. 9, 47: dvoj okej, Jer. klag. 1 e; obadvoj okoi. Truber in Kuznič, imata poleg okê tudi rokê, nogê, Mat. 18, 8, Mark. 8, 43, 45; Dalm. roki, nogi

³⁾ Iz v'cêjê, je nastalo v prekmurščini vuckê, in tako (na -cke) se končuje množ. im. moških besed s *k* pred končnico pri Kuzniču skoraj vedno, na -ci le: otroci; Terplan ima sicer tudi -cke, vendar večkrat samo -ci.

⁴⁾ Na Gorenjskem, Koroškem, Beneškem.

⁵⁾ Ker je kerčnje pri svojilnih zaimkih in v sestavljeni sklanji v fris. spom. že sploh v rabi, smemo sklepati, da se je bilo že precej prej začelo, in gotovo ni neverjetno, da je v tistem času še veljal zakon, da se imajo goltniki pred *č* (iz *oi*, torej tudi pred *ž* iz *oje*, *oe*) v sikavce spreminjati. Če lor bi terdil, da so sikavci prišli v sestavljeno sklanjo iz množstvenega imenovalnika, bi moral dokazati, zakaj se niso sprojeli v edinstveni moški ime-

sko sklanjo: ta'cěga, ta'cěmŭ, ta'cěm, ta'cěj za takoga, takomu itd. Po vplivu edinstvenenega imenovalnika v'ěliki, dra'gi, su'hi se je začelo vendar že zgodaj govoriti v'ělikěga ¹⁾, dra'gěga, su'hěga itd., kaker se zdaj navadno piše; zlasti so govtniki zmagali pred končnicami, ki nimajo soglasnika, kaker v moškem množtv. im. v'ěliki, dra'gi, su'hi in ženskem ed. daj. v'ělikěj, dra'gěj, su'hěj, ki se v izreki ne loči od v'ěliki, dra'gi, su'hi, kaker se je nekedar in se še zdaj navadno piše.

Za *j*, *vj*, *lj*, *vj*, *lj*, *dj*, *č*, *ž*, *š*, *r*, *[d]z* so se spreminjali v prvotni slovenščini glasovi *ū* v *i*, *y* v *i*, *o* v *e*, *y* (prav za prav prv. *ou*) v *e*, *č* (stari dolgi *č*) v *a*, *č* (iz *ai* ali *oi*) v *i*. V naši slovenščini imamo gledati tukaj le na *e* za *o* in *a* ali *i* za *č*, ker nimamo več razločka mej *ū* in *i*, mej *y* (iz *u*) in *i*, *y* (iz *ou*) je pa z *e* nadomeščen.

Do današnjega dne je ohranjen blizu sploh za prvotni *o*: *e* v ed. imenovalniku in tožilniku srednjega spola: oje', morje', polje', spa'nje', ple'če, lice, naše, večje itd. V 16. stol. se je govoril *e* navadno tudi še v končnicah -em, -ema, -ev, -evati itd.: zato velja to v knjižni slovenščini tudi dandanašnji: kra'jem, kra'lj'ema, lič'em, beri'čev, spri'čevati, oznan'jevati itd. Ali glasoslovni zakon, da se mora *o* za *j* itd. v *e* spremeniti že v 16. stoletju ni imel več moči, saj je bil zlog *jo* za stari *ja* tako pogostoma v rabi; zato nahajamo v omenjenih končnicah že v 16. stoletju tudi *o*: licom, beričom, ozuanjovati, pričovati.

Stari *a* iz *č* se nam je ohranil v deblu nedoločnika pri glag. 3. verste: dāržati, molčati, slišati, stāti (iz stoja'ti) in v neketerih korenih, kaker ža'ba, ža'l, ža'r, ja'sli (iz *gěba, gěl-, gēr-, edtl-). Koren poslednje besede se je rabil navadno brez *j* spred: ed, prim. su-ěsti. Nesestavljenemu glagolu se je pristavil *j* pri nas (in tudi v več drugih slov. jezikih) še le potem, ko glasoslovni zakon, da se *č* za *j* nadomesti z *a*, že ni več imel veljave, zato: jěsti za stsl. jasti. V novejšem času so mogli nastati tudi glagoli na -ěti s topljenim soglasnikom pred *č*: glušěti, pārsěti.
(Konec tega § prih.)

novalnik. Zaimski oblika ta'cěga za takoga itd. bi bila sicer lahko nastala tudi po prvotnem tacěmŭ, tacěma, tacěhŭ, tacěmi, ali fris. spom. dokazujejo, da je -ěga v sestavljeni sklanji stariše ko v zaimski; zatorej tudi nikaker ni verjetno, da bi bilo nastalo v'ělicěga po tacěga itd.

¹⁾ Dalm. piše že velikiga, luhiga, vendar: nasiga, v-bosiga.

Na znanje.

Ker nam je prvi zvezek pošel, ne moremo več novih naročnikov sprejemati na ta tečaj, razen, ako bi se jih nabralo vsaj blizu dvo sto in bi bili pripravljeni čakati, da se 1. in 2. zvezek v rovič natisneta. —

Temu zvezku je priloženo majhno naznanilo „Katoliške Bukvarne“ v Ljubljani.